

ՄԱՐՈ ԱԼԱԶԱՆ

ԻՄ ԿՅԱՆՔԻ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹՅՈՒՆԸ

(հարված)

Մի օր, գիշերվա ուշ ժամի, Հայաստանի Կոմկուսի Կենտկոմի քարտուղար Աղասի խանջյանը Ալազանին իր մոտ կանչեց։ Մի ժամից նա տուն վերադարձավ և պատմեց հետևյալը. «Փարիզում վախճանվել է մեր պայծառ Կոմիտասը։ Նրան խնամող հանձնաժողովը դիմել է ընկեր խանջյանին, որ նա ընդունի Կոմիտասի դին և Երևանում կազմակերպի թաղման արարողությունը։ Իհարկե, Աղասին տալիս է իր համաձայնությունը։ Սակայն Բերիայի երևանյան գործակալները այդ մասին հաղորդում են Բերիային։ Մյուս օրը Բերիան հեռախոսով կապվում է Աղասու հետ և ասում.

- Աղասի, լսել եմ, որ Փարիզից ինչ-որ հոգևորական, ինչ-որ տերտեր ես բերում Երևանում թաղելու համար։ Ես կտրականապես արգելում եմ. հեռագրի թող չուղարկեմ, մենք հոգևորականներին թաղելու համար գումարներ չունենք։

Այս դեպքից Աղասին անսահման հուզվել ու վրդովվել է, անհարմար է զգում հեռագիր տալ, ուստի ինձ խնդրեց, որ ես այդ անեմ։ Ես ցավով մրա խնդրանքը կատարեցի, բայց տա Աստված, որ հեռագիրս ուշ տեղ հասնի և Կոմիտասի դին ետ չուղարկեն։ Խեղճ Աղասի, դու տեսնում ես, Մարո ջան, թե ինչպիսի պայմաններում է աշխատում այդ պայծառ մարդը։

Մյուս օրը Ալազանը Կենտկոմ է գնում՝ իմանալու հեռագրի պատասխանի մասին։ Խանջյանը ուրախ-ուրախ մրան ցույց է տալիս մի հեռագիր՝ հետևյալ բովանդակությամբ. «Նավը երեք օր է, դուրս է եկել և գտնվում է Միջերկրական ծովում։ Ետ դարձնել չենք կարող։

Կոմիտասին խնամող հանձնաժողով»։

- Այդ շատ լավ եղավ,- ասում է Ալազանը։

- Լավը լավ է, Ալազան ջան, բայց ցավալին այն է, որ Կոմիտասին ներկայացնում են որպես «ինչ-որ տերտեր», - ասում է խանջյանը վրդովված։

Այս դեպքից մեկ թե երկու օր հետո մեր տուն եկավ Չարենցը և ասաց.

- Այ՛ տղա, Ալազան, մի «պագոռնի» բան եմ լսել, բայց ականջներին չեմ հավատում։ Ասում են, որ Փարիզից հեռագրել են Աղասուն, որ նա Կոմիտասի դիակը ընդունի և Երևանում թաղի։ Աղասին համաձայնել է, բայց Բերիան իր երևանյան «սիշիկներից» այդ մասին իմանալով՝ կտրականապես արգելել է՝ ասելով, թե «Մենք ինչ-որ տերտեր թաղելու համար գումար չունենք»։

- Այո, դժբախտաբար ճիշտ է, բայց բարեբախտաբար հեռագիրը ուշ է տեղ հասել, և Կոմիտասին բերող մավը արդեն Միջերկրականի ջրերում է, և շուտով Կոմիտասը Երևանում կլինի,- ասաց Ալազանը։

- Այ տղա, ճիշտ ե՞ս ասում, էդ ինչ լավ բան եղավ: Թող հիմա Բերիայի «սիշիկները» տրաքվեն,- ասաց Չարենցը ուրախությամբ:

Քիչ հետո նորից լրջացավ, մոռացվեց և հուզված ասաց. «Ինչ-որ տերտեր: Մի՞թե Կոմիտասը հայ ժողովրդի համար «ինչ-որ տերտեր» է: Ողորմելիներ, տգետներ, թո՛ւ ձեր երեսին, անամոթներ: Վա՛յ քեզ, հայ ժողովուրդ, որ քո երկրի ու Կուլտուրայի ղեկավարները դրանք են: Մարո ջան, մի Կոմյակ բեր, խմենք Կոմիտասի հաղթանակի և հիշատակի կենացը»:

Թեև Չարենցը Կոմիտասի հաղթանակի կենացը խմեց, բայց էլի մնաց նույն խոտվա-
հույզը: Փողոցում ում որ հանդիպում, ասում էր. «Ինչ-որ տերտեր»:

Վերջապես Կոմիտասի դին հասավ Երևան: Կազմվեց նրան ընդունող և թաղող հանձ-
նաժողով, որի կազմում ընդգրկված էին՝ Գրողների միության կողմից՝ Ալազան, Լուսավո-
րության միմիստության կողմից՝ Արտո Եղիազարյան, Ներքին գործոց միմիստության
կողմից՝ Բերիայի ներկայացուցիչը, և այլ միմիստությունների ու կազմակերպությունների
ներկայացուցիչներ:

Ցերեկվա ժամը 12-ին հանձնաժողովի անդամների հետ ուղևորվեցինք դեպի Կուլտու-
րայի տուն: Արտվյան փողոցում մեզ միացավ նաև Չարենցը: Մտանք Կուլտուրայի տան
դահլիճ: Բեմի վրա դրված էր Կոմիտասի գեղեցիկ, խնամքով պատրաստված դագաղը,
որի գլխամասում կար ապակեպատ մի պատուհանիկ, որտեղից երևում էր Կոմիտասի
պայծառ դեմքը: Բոլորը լուռ, տխուր և գլխահակ խոնարհվում էին Կոմիտասի առջև: Այդ
ժամանակ Բերիայի գործակալը իր ճամպրուկից հանեց լոմիկ ու կացին, բացեց դագաղի
կափարիչը և սկսեց շոշափել Կոմիտասի կողքերն ու գրպանները: Այս արարքը բոլորիս
սաստիկ հուզեց ու զայրացրեց: Չարենցը հուզմունքից իրեն զսպել չկարողացավ և ուղ-
ղակի գոռալով ասաց. «Մի բան գտա՞ք, անամոթներ, խայտառակներ, մեռելին անգամ
հանգիստ չեք թողնում. թո՛ւ ձեր նամուսին»: Ապա համարյա իրեն կորցրած, օրորվելով,
ինքն իր հետ խոսելով դուրս եկավ դահլիճից: Նրան հետևեցին նաև հանձնաժողովի ան-
դամները, Կոմիտասի հետ թողնելով միայն Բերիայի ներկայացուցիչին:

Մյուս օրը Ալազանը գնում է Կենտկոմ և խանջլանին պատմում այդ խայտառակ
արարքի մասին: Խանջլանը անսահման հուզվում է, մի պահ լուռ, ապա Ալազանին դառ-
նալով ասում է.

-Ալազան, ես կարևոր գործով պիտի քաղաքից բացակայեմ, խնդրում եմ, Արտոյի և
մյուս անդամների հետ միասին մեծ շուքով թաղեք մեր պայծառ Կոմիտասին:

*Նրարարականության պարտաւորեց
Նամիկ Ալազանը*